

Revisionsverkets ställningstaganden

Faktaunderlag för strukturpolitiska beslut

Syftet med revisionen var att skapa en bild av beredningen av de åtgärder som ingår i regeringens strukturpolitiska program samt av det faktaunderlag som beslutsfattandet, utvärderingen av åtgärdernas ekonomiska effekter och valet av programmets åtgärder har byggt på. Revisionen fokuserade på faktaunderlaget och beredningsprocessen för beslutsfattandet i anslutning till det strukturpolitiska programmet av den 29 augusti 2013, som hade utarbetats i syfte att åtgärda hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin.

Revisionsverket anser det vara motiverat att finansministeriets beräkning av hållbarhetsunderskottet används som utgångspunkt för det strukturpolitiska programmet, trots att stor osäkerhet som känt ingår i beräkningarna av hållbarhetsunderskottet. Vid sidan av beräkningen av hållbarhetsunderskottets storleksklass är det viktigt att de omständigheter som påverkar hållbarhetsunderskottet granskas i faktaunderlaget för det strukturpolitiska programmet. Den presentation i tabellformat av åtgärdshelheterna som utgör stommen i programmet ska vad gäller konsekvenserna för hållbarhetsunderskottet betraktas snarare som målsatta värden än som tillförlitliga uppskattningar av åtgärdernas förväntade effekter. Dess siffervärden bygger inte på tillräckliga data om de verkliga konsekvenser som programmets olika projekt har för hållbarhetsunderskottet. De föreslagna åtgärderna utgör dock en trovärdig utgångspunkt för att av enskilda åtgärder bereda projekthelheter genom vilka man kan försöka påverka underskottet.

Programhelheten innehåller flera tiotal åtgärder vilkas innehåll och storleksklass skiljer sig betydligt från varandra och som dessutom varierar, förändras eller preciseras i de olika skedena av beslutsfattandet. Det är ofta svårt att fastslå sambandet mellan de olika åtgärderna och åtgärderna på programnivå och minskningen i hållbarhetsunderskottet.

Det saknas beräkningar av hur de enskilda åtgärderna minskar hållbarhetsunderskottet. Uppskattningar av vissa åtgärders effekter på hållbarhetsunderskottet ingår i textformat. Uppskattningarna är mycket allmänna och utgör inget ändamålsenligt underlag för beslutsfattandet. De övriga effekterna av åtgärderna, till exempel de eventuella negativa effekterna på minskningen av anslagen, analyseras inte. Dessutom har de risker som eventuellt uppstår vid genomförandet av åtgärderna nästan inte behandlats alls. Lämplig information har inte funnits tillgänglig vid beslutsfattandet.

Beredningen av programmet var en synnerligen exceptionell process för förvaltningen. Sammanställningen av faktaunderlaget och beredningen av det praktiska beslutsfattandet organiserades på kort tid utan förhandsplanering. Även det stränga tidsschemat bidrog till ökat arbetstryck på de ministerier som deltog i beredningen.

Beredningstrycket lättades av att en del av projekten hade varit under beredning redan före det strukturpolitiska programmet i vilket man beslutade att integrera dem.

Beslutsfattarna saknade tillgång till enhetligt och kommensurabelt material om de enskilda åtgärdernas ekonomiska och övriga verkningar. Detta berodde på brister i beredningen av de data som utgjorde grunden för beslutsfattandet. Förberedelserna för den nya helheten för beslutsfattande var inte tillräckligt bra för att man skulle ha haft tid eller möjlighet att skapa en så bra faktaunderlag som möjligt.

Revisionsverkets rekommendationer

De strukturpolitiska besluten ska bygga på så bra fakta som möjligt om hållbarhetsunderskottets effekter, åtgärdernas övriga effekter och riskerna i anslutning till genomförandet av åtgärderna. Revisionsverket rekommenderar att följande faktorer beaktas vid beredningen av och besluten om liknande tväradministrativa åtgärdshelheter som det strukturpolitiska programmet:

1. Skillnaden mellan budgetnedskärningar och hållbarhetsunderskottets effekter bör kunna åtskiljas på ett tydligt sätt vid beslutsfattandet.
2. Organiseringen, tidsschemat och ansvarsfördelningen i anknytning till beredningen och beslutsfattandet bör klarläggas, uppgöras och dokumenteras.
3. Förslagen i projektet för utveckling av statens styrsystem (OHRA) gällande organisering av beredningen och säkring av kvaliteten på faktaunderlaget ska beaktas vid beredningen av beslut.
4. Mer övergripande och flexibla förfaranden bör sökas för styrningen av den offentliga ekonomin som helhet. Detta arbete har redan inletts i anslutning till uppgörandet av planen för de offentliga finanserna.